

Rapport om tillsyn av tryckerier och fotografiska verksamheter Juni 2021

start.stockholm

Rapport om tillsyn av tryckerier och fotografiska verksamheter
Juni 2021

Dnr: 2021-7894

Kontaktperson: Jenny Weimer

Sammanfattning

Denna rapport redovisar miljöförvaltningens tillsyn av verksamheter inom den grafiska branschen. I Stockholm finns tryckerier som trycker i offset-, screen- och digitaltryck. Även fotografiska verksamheter dvs. de som har någon form av film- eller pappersframkallning ingår i tillsynsområdet.

Förutom att bedöma egenkontrollen hos företagen kontrollerar miljöförvaltningen bland annat:

- Utsläpp till luft, vatten och mark
- Kemikalier
- Avfall
- Energi- och transportfrågor
- Material
- Buller

Totalt betalar 12 verksamheter årlig avgift och besöks, beroende på omfattning, årligen eller vartannat år. De mindre verksamheterna besöks, företrädesvis kampanjvis, ungefär vart femte år och omfattas då av timavgift. De planerade tillsynsinsatserna för tillsynsområdet gällande granskning av årsrapporter och hantera anmälningar och klagomål enligt förvaltningens servicemål har genomförts. Under 2019-2020 har verksamheterna som har en fast årlig avgift besökts, vilket är ytterligare en tillsynsinsats. På grund av pandemin har tre inspektioner skjutits upp till 2021. Dessutom har en riktad tillsyn av fotografiska verksamheter med fokus på silver påbörjats.

Generellt har företagen en god egenkontroll med tydlig ansvarsfördelning, anpassade rutiner, uppföljningar av miljömål, kemikalieförteckning m.m. Vid några mindre verksamheter har brister i t.ex. kemikalieförvaringen noterats.

Den mest påtagliga förändringen i branschen är en markant ökning av användningen av digital tryckteknik. De senaste två åren har fem tillsynsobjekt upphört eller gått samman för att få en mer kostnads-effektiv produktion. Den digitala trycktekniken utvecklas i snabb takt, och det innebär att nya typer av maskiner och nya typer av kemikalier börjar användas. Utveckling innebär att tillsynen delvis måste fokuseras på nya områden som t.ex. innehållet i de material som används. Förvaltningens strävar alltid efter att tillsynen ska bedrivas där den gör störst nytta. Därför görs prioriteringar med detta i fokus.

Ett prioriterat område för grafiska och fotografiska verksamheter har under många år varit att minska utsläppen av silver till avloppsvattnet. Revaq-certifieringen av slam pekar ut vissa ämnen som måste minska för att uppnå en slamkvalitet som gör att slammet kan användas på åkermark. Trots att silverhalterna i slam de senaste 20 åren minskat från ca 18 mg/kg torrsubstans (TS) till ca 2-4 mg/kg TS är fortfarande silver ett av de ämnen som måste minska ytterligare för att målen ska uppnås.

Innehåll

Sammanfattning	3
Tillsyn av grafiska verksamheter.....	6
Beskrivning av grafiska verksamheter och deras miljöpåverkan	6
Tillsyn av grafiska verksamheter 2019-2020	11
Företag med återkommande tillsyn	13
Tillsyn silver	15

Tillsyn av grafiska verksamheter

Denna rapport redovisar miljöförvaltningens tillsyn av verksamheter inom den grafiska branschen. I Stockholm finns tryckerier som trycker i offset-, screen- och digitaltryck. Även fotografiska verksamheter dvs. de som har någon form av film- eller pappersframkallning ingår i tillsynsområdet. Totalt betalar 12 verksamheter årlig avgift och besöks, beroende på omfattning, årligen eller vartannat år. De mindre verksamheterna besöks, företrädesvis kampanjvis, ungefär vart femte år och omfattas då av timavgift. Under 2019-2020 har verksamheterna som har en fast årlig avgift besökts. På grund av pandemin har tre inspektioner skjutits upp till 2021. Dessutom har en riktad tillsyn av fotografiska verksamheter med fokus på silver påbörjats.

Det finns inte längre några grafiska verksamheter kvar i Stockholm som omfattas av tillståndsplikt. De två som fanns fram till år 2017 har minskat sin produktion eller ändrat teknik så att verksamheten idag bedrivs på anmälningspliktig nivå. Kvarvarande verksamheter med mer frekvent tillsyn:

- Fem företag har en verksamhet som gör att de bedöms ha ett årligt tillsynsbehov.
- Sju företag har en verksamhet som är av sådan omfattning att förvaltningen bedömer att de ska besökas vartannat år.

Övriga objekt så som textilscreentryckerier, digitaltryckerier, mindre offsettryckerier och fotobutiker besöks ungefär vart femte år och betalar timavgift för tillsynen. Det finns ingen uppdaterad lista på grund av många förändringar bland företagen med sammanslagningar, nedläggningar, byte av lokaler m.m. Vid inspektioner och kampanjer uppdateras miljöförvaltningens register. Enligt tidigare lista rör det sig om ett 80-tal verksamheter.

Beskrivning av grafiska verksamheter och deras miljöpåverkan

Tryckerier

Tryckerier kan delas in efter den tryckteknik som används, offsettryck (ark- eller rulloffset), screentryck, flexografiskt tryck, eller djuptryck. I Stockholm finns framförallt offset och screentryckerier. För alla tekniker gäller att bilden eller texten överförs till det material man ska trycka på, t.ex. papper, från en tryckform. Förr framkallades först en svartvit film som fördes över till en tryckform. Nu sker överföringen digitalt. Olika typer av tryckformar används

till de olika tryckteknikerna aluminiumplåt (offset), ramar med duk (screen) och klichéer (flexo). I dag använder många tryckerier digitalteknik också för att trycka. Digital information gör att färgen överförs till papperet (eller annat material) utan att man behöver använda en tryckform. Informationen från en dator överförs då direkt till det material man ska trycka på. Denna teknik har utvecklats, blivit snabbare och ger numera ett bra tryck. Tekniken ger möjlighet att trycka i stora format och på många olika material. Den ger också möjlighet att ta fram individuellt anpassade trycksaker.

Klichéanläggningar

Klichéanläggningar tillverkar tryckformar som används vid flexografiskt tryck. Det kan vara metallklichéer eller plastklichéer.

Fotografiska verksamheter

Fotografiska verksamheter framkallar film och papperskopior. Det finns fotolaboratorier som huvudsakligen framkallar papperskopior från privatpersoner och de som huvudsakligen gör jobb till yrkesverksamma fotografer och konstnärer. Filmhanteringen har minskat väsentligt i och med ökad användning av digitala kameror.

Miljöpåverkan från filmframkallning har, historiskt, orsakat stor påverkan genom utsläpp av silver. Filmhanteringen hos tryckerier har nu helt upphört. En del fotolabb har fortfarande filmframkallning och framförallt papperskopiering, de flesta kopieringsprocesser är dock slutna. Silverinnehållet i fotopapper har också minskat.

Utsläpp till luft

Utsläpp av lösningsmedel från verksamheterna bidrar till bildning av marknära ozon och växthusgaser. Tryckerier använder flyktiga organiska lösningsmedel (VOC) vid rengöring av valsar och rengöring av screenramar. Vid tryckning i offset används fukt-vatten. Isopropylalkohol (IPA) tillsätts för att minska ytspänningen. Denna användning står för de största lösningsmedelsutsläppen. Färgerna som används vid screentryck och färger som används för flexografiskt tryck kan också innehålla lösningsmedel.

Utsläppen till luft från tryckerier är förhållandevis små om man jämför med de diffusa utsläppen från t.ex. trafik och uppvärmning. Trots att utsläppen av VOC minskar både regionalt och nationellt är det fortfarande angeläget att minska dessa utsläpp. I närmiljön kan utsläpp av lösningsmedel orsaka luktstörningar för omkringboende.

Metoder att minska lösningsmedelsutsläppen

Det finns olika metoder att minska förbrukningen av IPA. Genom att ha en bra kontroll på tryckningen och en bra vattenkvalitet kan mängden IPA som måste tillsättas minskas. Kylde valsar i nyare pressar gör också att förbrukningen kan hållas nere något.

Användningen av vaskmedel med lägre flyktighet fortsätter att öka. De flesta offsetpressar har numera inbyggd automatisk rengöring. Automatrengöring installeras främst av arbetsmiljöskäl. Det minskar dock inte förbrukningen av lösningsmedel nämnvärt. Man kan också använda torkduk på rulle i pressen. Torkduken är förpreparerad med vaskmedel. Mängden vaskmedel som förbrukas är då väsentligt lägre.

Inom de flesta trycktekniker ökar användningen av färger som härdar med UV-ljus. Fördelen är att lösningsmedelsutsläppen minskar men färgerna innehåller kemikalier som kan vara problematiska, framförallt ur arbetsmiljösynpunkt.

Digitaltryck har bidragit till att lösningsmedelsutsläppen från tryckerier har minskat kraftigt. I digitaltryck används inte fuktvatten (som innehåller isopropylalkohol). Rengöringsmedel som är en källa till lösningsmedelsutsläpp används men bara i mycket små mängder. En del flytande färg innehåller lösningsmedel men det rör sig om förhållandevis små mängder.

Utsläpp till vatten

Vattenutsläppen kan påverka funktionen hos reningsverken, något som i sin tur påverkar utsläppen till recipient. Utsläppen påverkar också kvaliteten på reningsverkens slam något som är avgörande för om slammet ska kunna läggas på åkermark. Fotokemikalier som fix och framkallare samlas upp och hanteras som farligt avfall. Utsläpp av sköljvatten från processerna kan förekomma vid filmframkallning och vid framställning av tryckformar. Sköljvattnet från filmframkallning innehåller silver och en del organiska ämnen. Om sköljvatten släpps till avloppet kommer det silver som följer med att hamna i slammet.

Vid olika tryckmetoder används olika tryckformar, aluminiumplåt, plastklichéer eller schabloner för screentryck. Vid framställningen kan utsläpp till vatten förekomma t.ex. av ohärdade plaster och andra organiska ämnen.

Om fuktvatten från offsettryckning ska släppas till avloppsnätet måste det säkerställas att det är behandlingsbart i reningsverken. I princip alla tryckerier samlar upp sitt förbrukade fuktvatten idag.

Metoder att minska utsläppen till vatten

Silverhalterna i avloppsreningsverkens slam har minskat, från nivåer runt 18 mg/kg torrsustans (TS) för tjugo sedan till nuvarande ca 2 - 4 mg/kg TS. Minskningen beror till största delen på att filmframkallningen helt försvunnit hos tryckerierna och att fotolabben har slutna maskiner eller infört rening. Sköljvatten kan renas med olika metoder, t.ex. jonbytare eller elektrolytisk avskiljning. De senaste åren har halten legat på ungefär samma nivå. Tillsammans med Stockholm vatten och avfall (SVOA) försöker förvaltningen hitta källor/orsaker till varför halterna inte fortsätter att sjunka. Silver som används vid vattenrening och silver som används som antibakteriell behandling i kläder och andra varor skulle kunna vara en källa. Silver som finns kvar i ledningarna skulle också kunna vara en orsak.

Utsläpp till mark

Utsläpp till mark förekommer normalt inte från dessa verksamheter men läckage och spill vid oförsiktig hantering kan ge förorening av mark och byggnader. Gamla ledningar kan innehålla silver från tidigare verksamhet.

Buller

Förutom risken för luktstörningar på grund av lösningsmedelsanvändningen utgör buller den största risken för påverkan på människors hälsa- och miljö. Transporter till och från tryckerierna kan, beroende på tryckeriets lokalisering, vara störande. Är tryckeriet lokaliserat i en fastighet där det finns andra hyresgäster kan störningar också förekomma från tryckpressar, skärmaskiner m.m.

Kemikalier

Kemikaliehanteringen kan, om den inte sköts rätt, innebära risker för människors hälsa och för miljön. Grafiska verksamheter hanterar relativt stora mängder kemikalier. Kemikalieförteckningar ska finnas hos tillstånds- och anmälningspliktiga företag. Också mindre verksamheter behöver ha en enklare kemikalieförteckning för att de ska kunna identifiera och byta ut hälso- och miljöfarliga ämnen. Den europeiska kemikalielagstiftningen (Reach) ställer nya, utökade, krav på företagen. Framtida förbud och begränsningar för vissa kemikalier kan påverka branschen. Ett exempel är att man,

genom att ställa krav på färgleverantörerna, har fått bort kobolt som använts som torkmedel i färgerna.

Metoder att minska påverkan av kemikalier

Det finns ofta möjligheter att göra produktval som minskar miljöbelastningen. Ibland kan lösningen vara att använda en annan teknik i stället för att använda kemikalier. Att ställa krav på leverantörer för att få korrekt information om de kemikalier som används och påverka leverantörerna genom att efterfråga alternativ är en viktig del i företagets kemikaliearbete. Det är också viktigt att hanteringen av kemikalier sker på ett sådant sätt att risken för miljöpåverkan minimeras (golvbrunnar skyddas, kemikalier vallas in, förvaring sker korrekt osv.).

Material

Nya tryckmetoder innebär att tryckning på andra typer av material ökat. I dag används till exempel många typer av plastmaterial. T.ex. trycker man mjuka PVC-folier som används för foliering av bilar. Dessa kan innehålla mjukgörare som kan vara problematiska ur miljösynpunkt. Det är viktigt att verksamheterna ställer krav på innehållet och kräver dokumentation även på innehållet i materialen.

Avfall

Avfallsmängderna är stora och det är viktigt att både farligt avfall och övrigt avfall hanteras rätt. De försiktighetsmått som ska iakttas vid hantering av farligt avfall är desamma som vid kemikaliehanteringen. Att minska mängden avfall är viktigt både för att minska antalet transporter och för att hushålla med naturresurser. Vid inspektioner under hösten 2020 har förvaltningen börjat informera om den nya avfallslagstiftningen samt Naturvårdsverkets nya register för farligt avfall.

Metoder att minska avfallsmängderna

I ett livscykelperspektiv utgör papperet en stor del av miljöbelastningen varför en viktig miljöåtgärd är att till exempel minska mängden makulatur och skärspill. Många tryckerier har också detta som ett av sina interna miljömål. På tryckerier med snabba/korta trycktider t.ex. tidningstryckerier och större offset tryckerier är det viktigt att minska mängden makulatur. Att ha en långtgående sortering, vilket många tryckerier har, är också viktig. Att komprimera avfallet kan minska antalet transporter.

Energianvändning

Energifrågor diskuteras med alla typer av verksamheter som miljöförvaltningen har tillsyn över. Det är en tacksam fråga då de flesta åtgärder leder till såväl miljövinster som minskade kostnader. Olika typer av maskinell utrustning såsom t.ex. tryckpressar, befuktningsanläggningar och datorer är energikrävande. Vid inköp av nya maskiner kan energiaspekten beaktas. Man ser också över datorer, belysning, kan göra läcksökning i kompressorer och förhindra värmeförluster vid lastning och lossning. Hos tryckerier kan också befuktningsanläggningarna dra mycket energi. Många hyr sina lokaler vilket gör att de inte har rådighet över t.ex. uppvärmningen. Ibland kan överskottsvärmen från tryckeriet tas tillvara med värmeväxling.

Transporter

De flesta tryckerier har små möjligheter att påverka sina transporter. I den mån de har egna bilar kan de använda miljövänliga alternativ eller ställa miljökrav på de budfirmor som anlitas. Det är också viktigt att se över logistiken så att antalet transporter minskar.

Egenkontroll

Egenkontrollen är företagets egna verktyg för att fortlöpande kontrollera och utvärdera de risker för miljön och människors hälsa som deras verksamhet kan ge upphov till. Ett sätt att kontrollera att ett företag har en god egenkontroll är att exempelvis granska skriftlig dokumentation av rutiner och sedan, inte minst, kontrollera hur rutinerna tillämpas i verkligheten. Egenkontrollen måste genomsyra hela företagets organisation.

Tillsyn av grafiska verksamheter 2019-2020

Enligt tillsynsplanerna för grafikerna under 2019 och 2020 hade förvaltningen följande planerade tillsynsinsatser:

1. genom granskning och återkoppling av årsrapporter säkerställa att verksamhetsutövarna har en fungerande egenkontroll
2. genomföra tillsynsbesök/inspektioner, fokus på substitution av kemikalier
3. att hantera anmälan om ägarbyte, klagomål etc. i enlighet med de servicemål som finns för ärendetyperna.

Under åren 2019-2020 har verksamheterna som har en fast årlig avgift besökts. På grund av pandemin har tre inspektioner skjutits upp till 2021. I övrigt har de planerade insatserna genomförts.

Den mest påtagliga förändringen i branschen är en markant ökning av användningen av digital tryckteknik. De senaste två åren har fem

tillsynsobjekt upphört eller gått samman för att få en mer kostnads-effektiv produktion. Generellt är det en hårt ansatt bransch där många företag lever i osäkerhet om neddragning/nedläggning, detta har märkts extra mycket under pandemin. Minskningen av antalet tillsynsobjekt har varit snabb. Som exempel kan nämnas att antalet verksamheter med fast årlig avgift år 2010 var ca 30 jämfört med nuvarande 12 stycken.

Den digitala trycktekniken utvecklas i snabb takt, och det innebär att nya typer av maskiner och nya typer av kemikalier börjar användas. Man trycker i större format och på andra typer av material än papper. Materialet kan vara olika typer av plaster, t.ex. plast som används för foliering av bilar. Utveckling innebär att tillsynen delvis måste fokuseras på nya områden som t.ex. innehållet i de material som används.

Förvaltningens strävar alltid efter att tillsynen ska bedrivas där den gör störst nytta. Därför görs prioriteringar med detta i fokus.

Även Reach-regler så som nya krav på nedströmsanvändare och begränsningar av vissa kemikalier och energianvändning prioriteras i tillsynen. Lokala frågor som t.ex. dagvattenhantering och risk för störningar på grund av att närliggande områden bebyggs påverkar också tillsynen.

För att försöka mäta nyttan av tillsynen finns fyra indikatorer för området:

Indikator	Årsmål
Andelen besökta företag som inlett ett arbete med att effektivisera sin energianvändning	100 %
Andelen besökta företag som inlett ett arbete med att effektivisera sina transporter	100 %
Andel besökta företag som bedöms ha god egenkontroll.	100 %
Andel besökta företag som minskat lösningsmedelsförbrukningen per ton papper	100 %

Förvaltningen bedömer att samtliga besökta företag som betalar fast årlig avgift uppfyller målen.

Tillsynen under 2019-2020 har visat att utsläppen av lösningsmedel minskat. Detta beror delvis på en minskad produktion men också på genomförda åtgärder som minskar lösningsmedelsanvändningen. Utsläppen till avlopp har också minskat, delvis till följd av en

övergång till digital teknik eller ändrad maskinpark men också till följd av reningsåtgärder och slutna maskiner. Verksamheterna har fortsatt en omfattande kemikalieanvändning och avfallshantering vilket gör att frågor som val av kemikalier och en förbättrad avfallssortering är något som tillsynen fokuserar på. Generellt har företagen en god egenkontroll med tydlig ansvarsfördelning, anpassade rutiner, uppföljningar av miljömål, kemikalieförteckning m.m. Vid några mindre verksamheter har brister i t.ex. kemikalieförvaringen noterats.

Företag med återkommande tillsyn

Företag som besöks årligen

Bold Printing, som är Sveriges största tidningstryckeri, ligger i Akalla. Här trycks bland annat tidningarna Dagens Nyheter och Expressen. En minskad användning av lösningsmedel har medfört att företaget inte längre är tillståndspliktigt.

Anledningarna till att lösningsmedelsanvändningen minskat är flera. Minskade upplagor har inneburit att bara två av tre presslinjer används. Man har också ändrat rutinerna för doseringen av vaskmedel och bytt till rengöring med förpreparerade tvättdukar i press två. Ett nytt färgstyrningssystem har medfört att mängden förbrukad färg och därmed behovet av rengöring minskat samt inneburit mindre makulatur när färgen ställs in.

Crimson är ett anmälningspliktigt företag som har flyttat sin verksamhet till Fruängen. De gör papperskopior, analogt och digitalt, på fotografiskt papper, och var tidigare tillståndspliktiga, men pga. minskad mängd framkallat material har de klassats om. Man har en omfattande kemikalieanvändning och gör kontinuerligt mätningar av utgående vatten. En ökande del av framkallningen sker i avloppslösa maskiner vilket innebär att utsläppen till vatten minskar.

EO Grafiska är ett anmälningspliktigt arkoffsettryckeri som ligger i Skarpnäck. De arbetar aktivt med att göra miljöbedömningar av de kemikalier de använder. Organiska lösningsmedel används vid rengöring av pressar och som tillsats i fuktvattnet. För att minska lösningsmedelsförbrukningen hålls inblandningen av isopropylalkohol i fuktvattnet på en låg nivå, man har kylda system för recirkuleringen av fuktvatten och kylda valsar i pressarna. Man strävar efter att använda vaskmedel med så låg flyktighet som möjligt. Investering i digitalteknik innebär att många jobb idag trycks digitalt istället för i offset.

Brand Factory, i Larsboda industriområde i Farsta, är ett anmälningspliktigt tryckeri som numera trycker digitalt och offset. Screenproduktionen lade ner i början av 2020. Man har utökat den digitala delen bl.a. med en sublimeringsmaskin. Detta är en teknik för tryck på textil där trycket förs över på textilen genom att färgen värms till ca 200 grader. Genom flytten av maskiner från Årsta (efter tidigare uppköp av Ineko) har energiförbrukningen minskat med ca 40 %. Färre och mer effektiva transporter samt minskat antal offsettryckpressar är delar av den besparingen.

TMG är ett offsettryckeri som ingår i Taberg Media Group. Tryckning sker i offset, digitalt och i storformat. Under sommaren 2020 flyttade Digaloo in i lokalerna (efter tidigare uppköp). CTP-framkallaren har bytts ut till ett system som gör att utsläpp till spillvattennätet upphört. Det här gör att verksamheten inte längre har något processavloppsvatten som är kopplat på spillvattennätet.

Företag som besöks vartannat år

Focus film är ett företag som framkallar spelfilm. Företaget har både en digital och analog del, där den digitala produktionen står för den största delen. Focus film är ensamma i Skandinavien gällande den analoga produktionen. Labbet har legat i lokalen på Torsgatan sedan 2005 och har två anställda.

Förstoringsateljén är en relativt liten fotografisk verksamhet som ligger i Slakthusområdet. Fotografiskt material i form av film- eller papperskopior framkallas framför allt för utställningar. Verksamheten utgörs, förutom av film- och pappersframkallning, av bland annat montering, scanning och bildbehandling. Man undersöker nu hur stora utsläppen är och kommer eventuellt att behöva installera rening av sköljvattnet från framkallningsmaskinerna. Uppskjuten inspektion pga pandemin.

Teamframkallning är ett litet fotolabb som huvudsakligen framkallar film åt professionella fotografer och konstnärer. Man har, genom att andra fotolabb upphört med filmframkallning, fått nya kunder och verksamheten minskar inte längre. Man undersöker nu hur stora utsläppen är och kommer eventuellt att behöva installera rening av sköljvattnet från framkallningsmaskinerna. Uppskjuten inspektion pga pandemin.

Klichéspecialisten är en anmälningspliktig verksamhet med lokaler i Ulvsunda. Företaget tillverkar magnesiumklichéer. Först sker filmframkallning som följs av plåtframkallning. Slutligen etsas plåten ur

med det motiv som ska tryckas. Klichéerna tillverkas till olika tryckerier så någon tryckning sker inte vid denna verksamhet.

TemoMailer är ett rulloffset- och kuverttryckeri som ligger i Vinsta. Företaget förbrukar mer än 500 kg lösningsmedel och omfattas numera av återkommande tillsyn vartannat år. Uppskjuten inspektion pga pandemin.

Realtryck är ett offset- och digitaltryckeri som ligger i Västberga. De har plåtframkallning med slutet system. Företaget mäter energiförbrukning mot omsättning och har egna miljömål inom energi. Den minskade energiförbrukningen är framförallt på grund av nya moderna maskiner.

Elanders är ett digitaltryckeri i Vinsta. Med anledning av ett pågående byte av maskinparken räknar företaget med att lösningsmedelsförbrukningen kommer att halveras mellan åren 2019-2021. En annan positiv effekt är att pappret från nya maskinerna är lättare att återvinna. Företaget jobbar aktivt med att minska pappersspill, och makulaturen beräknas bli 2 % mindre med nya maskinerna.

Tillsyn silver

Under 2020 påbörjades ett arbete med fokus på silver. I planeringen är det tänkt att förvaltningen ska ta hjälp av Stockholm Vatten och Avfall för bedömning av silverutsläpp från fotolabben och bland annat bjuda in de till inspektioner. En genomgång av verksamheter med fotografisk verksamhet som inte har årlig tillsyn har påbörjats där planen är att undersöka ifall det pågår någon framkallning.

Under 2020 besöktes två fotografiska verksamheter. Vid inspektionerna diskuterades bland annat rutiner för kemikalie- och avfallshantering samt källor till eventuella silverutsläpp. Förvaltningen noterade några anmärkningar gällande kemikalieförvaringen men förvaltningen bedömer i stort att verksamheterna hade god egenkontroll.

Indigo är ett fotolabb med framkallning av papperskopior, både färg och svartvitt. Kunder är framförallt fotografer och konstprojekt. Förutom framkallning är montering och ramtillverkning en stor del av verksamheten. Företaget flyttade från Björngårdsgatan till Sigtunagatan för ca 2 år sen. I verksamheten arbetar 1-2 personer.

Odenlab är ett fotolabb med maskinell framkallning av film (färg och svartvitt). Utskrift av papperskopior görs endast i färg.

Företaget har även skrivare för exempelvis utskrifter på canvas. Mindre än 10 % av filmframkallningen utgörs av svartvit film. Det är osäkert om verksamheten kommer att fortsätta med det då maskinen är gammal och det är svårt att få tag i reservdelar.

Arbetet med att besöka fotografiska verksamheter planeras fortsätta under 2021.

Silverutsläpp

Under hösten 2020 har förvaltningen hjälpt Stockholm Vatten och Avfall med att försöka hitta orsaken till höga silverhalter i slammet. I Stockholm Vatten och Avfalls miljörapport för 2020 uppger de att rötslam från Henriksdal beräknas under 2020 innehålla minst 25 kg silver mer än förväntat. I miljörapporten beskrivs vidare att förhöjda halter av silver i rötslammet uppmättes vid Henriksdals reningsverk i februari 2020. Under sommaren ökade silverhalten i slammet ytterligare och överskred certifieringssystemet Revaqs gränsvärde för att slammet ska få användas på åkermark. Gränsvärdet överskreds under 16 veckor i juli-oktober 2020. Slam som producerats under denna period har transporterats till annan användning, bland annat deponitäckning eller förbränning.

För att lokalisera källan till de förhöjda halterna spårade Stockholm Vatten och Avfall uppströms reningsverket med provtagningar på ledningsnätet. Källan lokaliserades slutligen till en fastighet i Vasastan där en fotografisk verksamhet förvarat återvunnet silver på ett sådant sätt att det runnit ut till spillvattennätet. Verksamheten åtgärdade det oavsiktliga utsläppet omedelbart och halterna i slammet gick ner till normala nivåer.